

2. *Участь у бойових діях як чинник переосмислення військовослужбовцями життєвих цінностей.* (2019). http://eprints.zu.edu.ua/2837/1/%D0%A0%D0%B8%D1%81%D1%96%D1%87_%D0%9E.%D0%92..pdf

•

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ІНЖЕНЕРНОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ МЕТОДА ВІЙСЬКОВО-ПРОФЕСІЙНОЇ ГРИ

НАУКОВО-ДОСЛІДНА ГРУПА:

Пугач Вячеслав Вікторович

викладач кафедри загальновійськових дисциплін
Військово-юридичного інституту

Національний юридичний університет ім. Ярослава Мудрого

Петрук Олег Васильович

старший викладач кафедри загальновійськових дисциплін
Військово-юридичного інституту

Національний юридичний університет ім. Ярослава Мудрого

Змієвський Генадій Анатолійович

старший викладач кафедри загальновійськових дисциплін
Військово-юридичного інституту

Національний юридичний університет ім. Ярослава Мудрого

УКРАЇНА

Постановка проблеми. Серед педагогічних інновацій, які можуть бути застосовані в ході викладання дисципліни «Інженерна підготовка» у ході навчального процесу в ВВНЗ, зацікавленість викликає використання активних методів навчання.

Аналіз досліджень і публікацій. Так, наприклад, реалізація проблемно-ситуаційного методу при викладанні питань мінної безпеки детально описана в [1]. Але крім даного методу доцільно використовувати і інші активні методи навчання, у тому числі ігрові.

Застосування методу військово-професійної гри в начальному процесі вперше запропоновано в [2]. Реалізація застосування даного

активного методу навчання при викладанні тактичних дисциплін описана в [3], а тактико-спеціальних дисциплін в [4].

Метою даного дослідження є узагальнення і розповсюдження досвіду використання методу військово-професійної гри при викладанні дисципліни «Інженерна підготовка» для курсантів Військово-юридичного інституту Національного юридичного університету ім. Ярослава Мудрого.

Виклад основного матеріалу. Військово-професійну гру, яка була використана при підготовці і проведенню практичних занять з дисципліни «Інженерна підготовка» можна охарактеризувати за наступною класифікацією:

- за кількістю учасників – як багатоособова;
- за характером ситуацій – як гра з суперником;
- за характером дій тих, хто навчається, як двостороння;
- за динамікою процесів, які моделюються – як гра, яка самостійно розвивається у часі (у ході нарощування обстановки);
- за тематичною спрямованістю і характером завдань, які виконуються – як тематична гра.

Методологічне забезпечення військово-професійної гри відповідає структурі ділової гри [2].

Ігровою моделлю військово-професійної гри є сама методика проведення військово-професійної гри.

Методичне забезпечення гри включає комплект тактичних завдань та методичних розробок до практичних занять, карти (схеми, знімки Google map) місцевості, формуляри інженерних загороджень, прилади для креслення, переговорні таблиці, довідковий матеріал тощо.

Технічне забезпечення гри може бути представлене навчальними мінно-вибуховими засобами і макетами саморобних вибухових пристроїв, комплектом розмінування, засобами управління та зв'язку, імітації і спостереження; навчальною та штатною зброєю, екіпіровкою та засобами індивідуального захисту тощо.

Імітаційна модель військово-професійної гри може являти собою часткову тактичну обстановку, яка описана в тактичному завданні до практичного заняття з дисципліни «Інженерна підготовка».

Метою гри є формування у тих, хто навчається необхідних компетентностей, щодо улаштування та подолання інженерних загороджень та ситуаційної обізнаності при потрапленні на заміновану ділянку місцевості.

В якості виховних цілей може виступати формування у тих, хто навчається високих морально-психічних якостей, впевненості,

---

рішучості, наполегливості, вмінню приймати вірне рішення в складних умовах тактичної обстановки.

Комплект ролей і функцій військово-професійної гри включає наступне. Навчальна група розбивається на дві навчальні підгрупи.

Перша підгрупа, тих хто навчається, відпрацьовує питання улаштування мінно-вибухових загороджень та здійснення їх фіксації з оформленням формуляру інженерних загороджень. Відпрацювання цих заходів може здійснюється потайно від другої підгрупи.

Друга підгрупа, тих хто навчається, здійснює інженерну розвідку місцевості, за допомогою комплекту розмінування або альтернативними засобами виявляють, позначають і знешкоджують мінно-вибухові засоби, які були виставлені першою частиною групи.

Окремо призначається експертна група, до якої входять командир навчальної групи (командири навчальних груп) та два найбільш підготовлені курсанти. Ця група методом експертних оцінок визначає правильність дій кожної з груп, їх відповідність нормативним документам, якість улаштування мінно-вибухових загороджень та їх подолання, кількість виявлених мінно-вибухових засобів і саморобних вибухових пристроїв.

Після завершення відпрацювання навчальних питань здійснюється зміна підгруп, які виконують протилежні завдання.

Наприкінці заняття експертна група оцінює кожну з підгруп та визначає кращу з них.

Загальний процес гри координує викладач, який творчо сприяє виникненню та правильному формуванню необхідного управлінського рішення, використовуючи для цього всі можливі вербальні і невербальні методи, але не нав'язуючи тим, хто навчається своєї думки.

Висновки. Таким чином, використання методу військово-професійної гри при викладанні дисципліни «Інженерна підготовка» може значно активізувати процес навчання, поглибити знання, сформувати стійкі компетентності щодо улаштування і подолання мінно-вибухових загороджень та дій при потрапленні на заміновані ділянки місцевості.

Список використаних джерел:

1. Пугач, В. В., Гишко, Г. Б. & Веденікін, Г. П. (2017). Досвід застосування активних методів навчання при викладанні питань мінної безпеки. *Освітній процес: методика, досвід, проблеми*, 3-4 (141-142), 24-27.
-

2. Ягупов, В. В. (2000). *Військова дидактика*. Київ: ВПЦ "Київський університет".
3. Пугач, В. В., Гишко, Г. Б. & Ленкін, В. М. (2009). Шляхи підвищення рівня тактичної підготовки курсантів в процесі навчання при застосуванні методу військово-професійної гри. *Навчально-виховний процес: методика, досвід, проблеми*, 2 (108), 8-13.
4. Козяр, М. М. (2017). Використання методів активного навчання у підготовці фахівців безпеки життєдіяльності. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*, (27), 356-362.

ЩОДО АСПЕКТІВ РОЗУМОВОГО ВИХОВАННЯ КУРСАНТІВ В ПРОЦЕСІ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ У ЗВО

Любчич Руслан Ілгарович

старший викладач кафедри фізичної підготовки та спорту
Національна академія Національної гвардії України

УКРАЇНА

Розумове виховання все більше набуває значення як одна з основних умов всебічного розвитку особистості. Без фундаментальних знань та широти кругозору сучасний офіцер не в змозі повній мірі проявити себе як соціально активна людина тим більше у військовій сфері на етапі суцільної модернізації та переформатувань. У відповідності до високих вимог сучасності збільшується роль розумового виховання в процесі фізичного виховання [1].

В процесі фізичного виховання та в поєднанні з ним передбачається збагачення курсантів спеціальними знаннями та на цьому підґрунті розвиток пізнавальної активності, якості розуму [2]. Систематичне розширення та поглиблення спеціальних знань та в їх практичному поєднанні складає зміст розумової діяльності в процесі фізичної підготовки.

На початковому етапі навчання руховим діям, як правило характеризується пізнавальною активністю курсантів, які сприймають знання надані викладачем. Будучи необхідною та корисною, пізнавальна активність в той же час містить в собі негативну тенденцію, яка полягає в тому, що курсанти набувають звичку
